

יש לי חלום שאני שואפת להפכו למציאות דרך החינוך

אני מאמינה גדולה בדרך החינוך להגשמת חלומות. אנו כמחנכים הרוצים להצית את התשוקה ללמידה צריכים להיות חזקים כעמוד תווך. בהיותנו נחושים, עקביים ומתמידים על השיח במרחב כיתתנו אשר מעצב את האווירה בה אנו נמצאים. אין זה סוד שבאווירה חיובית אשר בה נוצר אמון, נעז ונפתח אומץ בקרב תלמידנו להתבטא, להתגבר על חששות ונאפשר לדון בנושאים שונים. עבורי חינוך לערכים מצוי בכל שיעור. מדובר בחינוך בו עלינו לכבד את הזולת, לסייע לתלמידנו לכבד זה את זה (באמצעות הבחנה ברורה בין מילים רצויות לעומת מילים שאינן רצויות) הקשבה לאחר מתוך רצון כנה להבינו. הקשבה נטולת ביקורת לדעה האחרת. השיח הכיתתי מכיל ערכים רבים וביניהם; סובלנות, שיוויון הזדמנויות, קבלת האחר, פלורליזם ועוד.

על מנת להשתית קרקע יציבה ופורייה להעצמת תלמידנו, עלינו להכיר אותם. על מנת להכיר את תלמידנו עלינו להיות בדיאלוג מתמיד עימם. דיאלוג אכפתי אשר לא מסתכם רק בחלוקת משימות ותזכורות ליעדים דרך הוואטסאפ. בשביל לדעת מה קורה באמת, עלינו לגלות התעניינות אמיתית מתוך שיחות קבועות להכרות, תיאום ציפיות והערכה מעצבת התורמת לשיפור מתמיד. אכפתיות ודאגה יכולות להיות משמעותיות אפילו בפגישה בפרוודור ובפנייה לתלמיד/ה: "למה את/ה בחוץ?" שאלה פשוטה זו מתוך הסתכלות לעיני התלמיד/ה והתעניינות אמיתית שאיננה ביקורתית הביאה אותי רבות לשיחות מאוד משמעותיות עם תלמידים. חלק מהם היו תלמידים שלימדתי וחלק היו תלמידים שלא הכרתי עד לאותו מפגש בפרוודור והתעניינות זו. יכולתם של המחנכים להיות משמעותיים עבור התלמידים נקריה בדרך בה אנו צועדים ונושמים חינוך במהלך ימינו בהזדמנויות רבות. השאלה, האם אנו עוצרים להביט, להקשיב ולהביע התעניינות אמיתית ואכפתית. מקום השיח בקרב אנשי חינוך הוא מקום מרכזי להעברת מסרים, ערכים ועיצוב מרחב לימודי חיובי המאפשר צמיחה וגדילה הן לימודים והן כאנשים המהווים חלק מהחברה הישראלית.

אני מאמין של איש חינוך מהווה תיעוד בכתב של חזון, יעדים, ערכים וכן, העלאה על הכתב את תפיסת העולם החינוכית. ועל כך ברצוני להודות לכם על הבקשה.

אודות ראיית בית הספר: בית ספר כיום אינו יכול להשאר בגדר בית של ספר, שכן הידע נדד והתרחב למרחב אינטרנטי אשר נגיש לכולם. כיום, אנו נדרשים לעצב בית חינוך. כאשר הממדים העיקריים שיש לפעול בהם: חינוך לערכים, ראיית הסובייקט השלם, חיבור לשורשים, חינוך להעמקת לימוד, חינוך ללמידה עצמאית ושיתופית, חינוך למנהיגות אישית וחברתית.

חינוך לערכים כגון; חברות, קבלת האחר, שוויוניות, סובלנות ועוד והעיקרי שבהם: חינוך לאדם אוהב אדם. ראיית הסובייקט השלם בכל תלמיד, התלמיד כבעל אישיות עם מכלול תכונות, כישוריות, רצונות והעדפות. מתוך ראייה זו, העצמת התלמיד באמצעות דיאלוג מתמיד עימו. חינוך להעמקת לימוד, רצון לחקר, סקרנות כזו המפתחת בתלמיד השתוקקות לנוע מהידע התאורטי אל הפרקטי וחזרה. חינוך ללמידה משותפת בצוות לומד וחוקר, היכולת לדון ולקיים שיח מכבד ופורח, לבצע רפלקציה, חשיבה מחודשת על נושא ולפתח יכולת לחשיבה ביקורתית ויצירתית במציאות פתרון לבעיות שונות. חינוך למנהיגות אישית וחברתית, כזו המגלה אחראיות כלפי הזולת וערבות הדדית. חינוך להתנדבות וסיוע לזולת. חינוך לחיבור לשורשים באמצעות נדבכי היסטוריה. כפי שנאמר על ידי יגאל אלון: "עם שאינו יודע את עברו, ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפלי". ממד המסייע לפתח זהות חברתית.

אודות חשיבות הדיאלוג: עד כה פירטתי ממדים עיקריים במסגרת של בית חינוך. כעת אבקש להרחיב אודות חשיבות השיח והדיאלוג שאני רואה בו שינוי הכרחי וחיוני שיש לתת עליו את הדעת בימים אלו בעולם החינוך בכלל ובחברה הישראלית בפרט. בעידן בו שולטות בקרב תלמידים

אפליקציות TIK TAILK אשר מרמזו על דיבור מהיר (והעיקר העברת תמונות מהירות), בעידן בו שכחנו לדבר ובשביל לעמוד בקצב המשימות והיעדים ומתוך אינטנסיביות זו בוחרים אנו לשלוח וואטסאפ במקום לדבר, מרחב תקשורת אשר מזמן איבד את המילים לסלנג והסלנג הפך לאימוג'ים והבעות של אנשים אחרים המוצמדים לנו לנייד. בעידן בו אנו נצמדים בעצמנו למסך ושכחנו למה הוא אמור לשמש כי עסוקים אנו בלהניע את האצבע מעלה ומטה בכדי לדפדף בחדשות, פייסבוק... בעידן בו אנו מצלמים ללא הרף ורואים את החיים מבעד לעדשה ולא מסתכלים למציאות בעיניים, בעידן בו רוב התמונות של ילדים ובני הנוער הם Selfie (חלק מהמילה Selfish השם את האני במרכז) ומכאן לא מעט התנהגות המעודדת להתאמן על פרצופים מוצלחים בהיותם יפים, סימטריים ובעיקר מזויפים. בעידן בו היד קלה על המקלדת וחרם חברתי נעשה בקלות של שניה על ידי לחיצה על חסימה ועוד ועוד מקרים של אלימות, תחושת בדידות וניכור גוברים עקב תקשורת טכנולוגית שבטעות החליפה תקשורת אנושית במקומות שיש לשמר בשיח הומני בלבד. שם חשוב לעצור! ולכבות את המסכים שהם ההיסחים העיקריים לתקשורת אמתית, מחבקת ומעצימה. בעידן הנוכחי תפקיד אנשי החינוך לפתח גישה אכפתית ואחראית וללמד אותנו להביט אל תוך עצמנו ולשאל מי אנחנו? לעצור ולתהות על זהות והפעלת שיקול דעת מה מתאים או לא מתאים לעשות מתוך ערכי מוסר. לעצור ולהביט בפנים ובמבט של האחר זה שלצדי ולמולי. לחשוב במה אוכל לסייע לו בהתפתחות וצמיחה? במה אוכל אני להיפתח ללמידה מחדש? הכלים לשיח אמתית וכנה נדרשים היום יותר מבעבר. חלק מהסיבות לכך הנה העובדה שהילדים עוברים מספר מסגרות במהלך יומם ופוגשים במקרה הטוב את הוריהם לשעה-שעתיים ואז... ההורים בנייד והילדים במסכים והעיקר שיש שקט בבית. השיח, הדיאלוג המאפשר להציף בעיות, דאגות וחששות הצטמצם עד כי נעלם. מה שמאפשר העלאת תחושת בדידות וקושי בכישורים חברתיים של חברה העובדת, לומדת וחווה חוויות משותפות מחוץ לאפליקציות האור והצל שבעיקר משרות צל על החברה האנושית ששכחה להיות אנושית והפקירה את מיומנויות התקשורת לטכנולוגיה. הגיע השעה ואף זה צו חירום לתת כלים למורים, תלמידים והורים לשיח אמתית וכנה, כזה המאפשר חשיבה עצמית ומשותפת, המביע אמון בסביבה חיובית ומעצימה. אני מרשה לעצמי להכניס את מיומנות השיח ולפני המיומנות לשיח את עידוד ההזדמנויות לשיח לתוך פירמידת הצרכים בארגז הכלים של כל מורה וכל דמות חינוכית המעוניינת לעצב מרחב מצמיח, אכפתי ובעיקר מעצים. קרקע פורייה לשיח מביאה עמה מיומנויות תקשורת אשר נדרשים לכל אדם באשר הוא אדם ותורמת ליכולת לחיים משותפים וביניהם עבודת צוות.

בעניין אנשי חינוך וראייתי כלפי החינוך לעומת הוראה ניתן להאזין בקטע שמע:

<https://www.youtube.com/watch?v=IXnE3-iXeV0>: 'איש חינוך לעומת איש הוראה'

בעניין אכפתיות וחשיבותה לאנשי החינוך ניתן להאזין בקטע: 'אכפתיות לא בהגדרת תפקיד':

<https://www.youtube.com/watch?v=mLcZydBF2ic&t=7s>

בהערכה רבה לכל הבוחרים במלאכת החינוך ובכך בוחרים הם לזרוע לדורות מתוך אמונה, תקווה

ואופטימיות לטוב הנעלה שהוא טוב אפשרי.

רחלי בסון

רחלי בסון RB

הדרך להדרכה שלך

הדרכות • הרצאות • הוראה